

Manolita Susagna

(Almenar, 1916 - Perpinyà, 2010)

Neix a Almenar (Alt Segrià) Lleida. Els seus pares s'instal·len a Barcelona al barri de Gràcia on el seu pare dirigeix una empresa de transports. Allà estudia costura i perruqueria. Al 1935 es casa amb el seu cosí Francisco Susagna. Aquest mateix any neix el seu primer fill, Gilbert. La família viu a Almenar on el Francisco treballa a l'Ajuntament i ella obre el primer saló de perruqueria de senyores del poble.

En esclatar la guerra civil, el seu marit marxa al front. Participa a la batalla de Madrid i a la batalla de l'Ebre. El 1938 els nacionals entren a Almenar. El saló de perruqueria de la

Manolita és devastat. Ella ha de abandonar-lo i, juntament amb altres dones, comença a treballar en una fàbrica de filats d'Alfarràs. Mesos més tard reobre la seva perruqueria.

Al febrer de 1939, el Francisco participa a la Retirada passant la frontera per Prats de Molló. És traslladat al camp del Barcarès com a refugiat polític. Posteriorment, marxa a treballar al departament de l'Avairon a la regió de la Gironde com a ma d'obra.

Un any després, al març de 1940, amb la intenció de retrobar-se amb Francisco a França, Manolita i el seu fill Gilbert es dirigeixen a Figueres. Des d'allà, creuen la frontera clandestinament acompanyats per un guia contractat pel pare de la Manolita. Passen a peu pel Coll de l'Ouillat fins a Saint-Genis des Fontaines. Els gendarmes francesos li requisen els seus diners i les seves joies que mai li són retornats. Són portats a Perpinyà i, des d'allà, traslladats al camp de concentració de Bram, en el departament de l'Aude, on ella treballa com a infermera. Francesc es reuneix allí amb la seva família per treure'ls del camp i portar-los amb ell a la Gironde. En aquest moment es produeix l'ocupació alemanya de la regió de Gironde el que invalida els seus papers de residència i li impedirà tornar al seu treball de bracer. Romanen al camp de Bram fins al seu tancament al desembre de 1940.

En aquesta data, els tres són traslladats al camp de concentració d'Argelès on homes i dones romanen separats. Manolita comença a treballar en el cosidor que els quàquers tenen organitzat en el camp i del que, posteriorment, serà la seva

directora. Durant aquest temps gaudeix d'una situació privilegiada al cosir i pentinar a la dona del director del camp. Això li permet obtenir aliments per al seu marit molt debilitat i un salconduit que li permet sortir els diumenges i veure a Francesc que roman fora del camp en les companyies de treball.

Gilbert i Manolita són traslladats al camp de concentració de Rivesaltes a l'agost de 1941. Posteriorment són acollits pel Socors Mennonita (quàquers) a la seva Casa de Convalescència (Vila ST.Christophe) a la platja de Canet.

La família es reuneix, per fi, al novembre de 1941 quan Francisco té la possibilitat de reclamar la reagrupació familiar en disposar de treball (com obrer en un molí) i casa a Gers. Novament es separen a causa de que Francisco és traslladat pels alemanys a la regió Atlàntica per treballar en l'anomenat "Mur de l'Atlàntic" (fortificacions realitzades pels alemanys per evitar un possible desembarcament a la zona). Ella continua a Gers fins a la tornada del Francesc.

Al 1946, tan sols cinc anys després de la Retirada, s'instal·len a Perpinyà amb l'esperança de tornar a Espanya. Ella continua cosint. Al novembre de 1946 neix el seu segon fill. La família s'instal·la definitivament a Perpinyà.

Durant els anys 50, les activitats del PCE-PSUC, encara clandestines, són nombroses. Treballen sempre mantenint relació amb organitzacions franceses oficials (CGT, PC, Unió de Dones, etc.). En aquests anys la policia francesa vigila molt estretament als militants espanyols i contínuament tenen lloc batudes domiciliàries, detencions, deportacions a països de l'Est, etc., de manera que la prudència és imprescindible. Des de la seva sortida dels camps, Manolita participa en aquestes activitats i realitza tasques de suport als presos polítics espanyols. Amb altres dones, confecciona roba i recull ajudes per enviar a Espanya.

A la dècada dels 70, es fa sòcia del Centre Espanyol de Perpinyà on obre una secció de costura de la qual és professora fins a un mes abans de la seva mort, al març de 2010.

fonts:

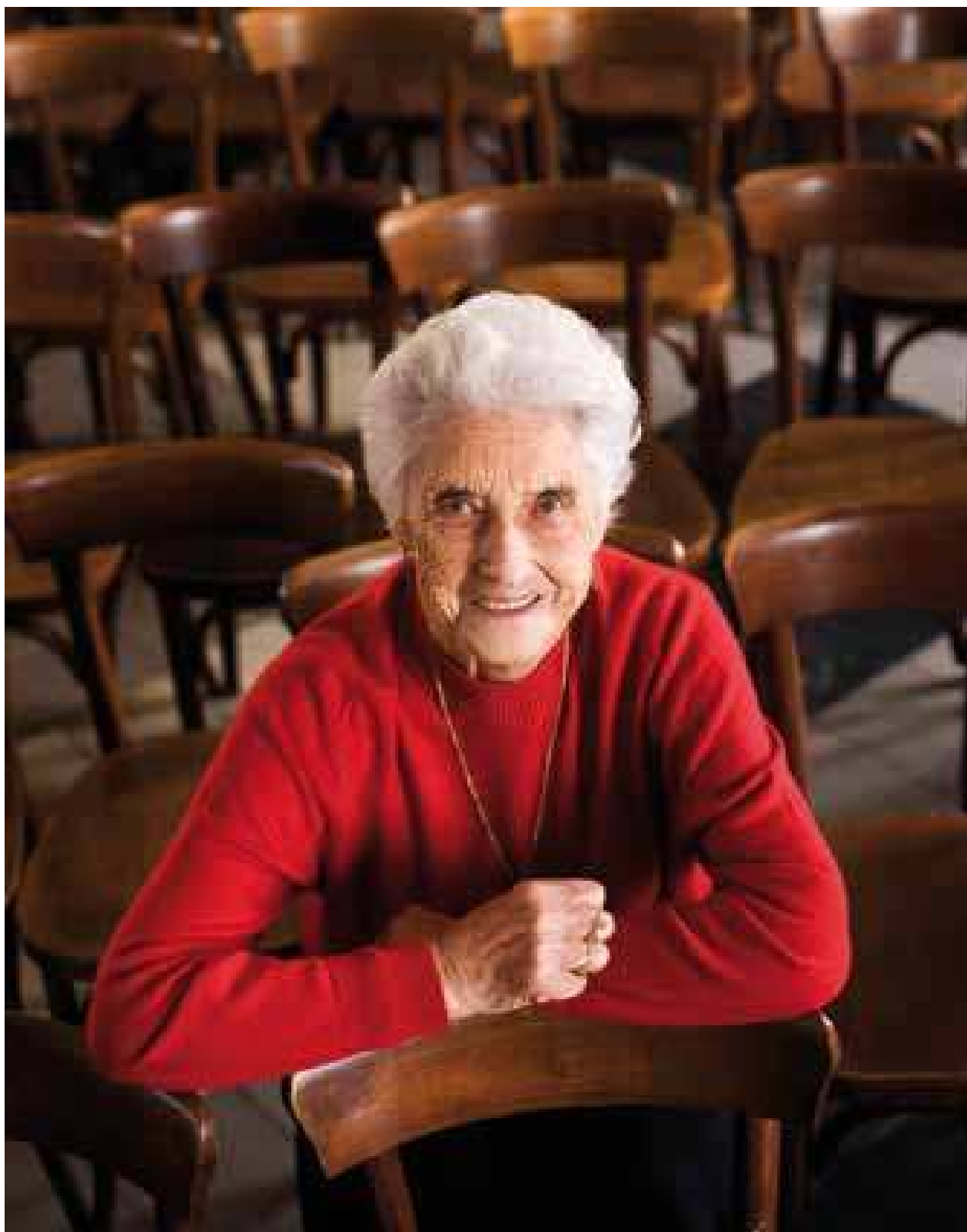
Entrevista a Manolita Susagna per Mercedes Almagro, 2006.

Aportacions i aclariments de Gilbert Susagna (fill) recollides per Mercedes Delgado, novembre 2010.

**Almenar
Memòria
Històrica**

**(8 de març) Dia Internacional de les
Dones o Dia de la Dona Treballadora**

**Almenar
Memòria
Històrica**

**(8 de març) Dia Internacional de les
Dones o Dia de la Dona Treballadora**

**Almenar
Memòria
Històrica**

**(8 de març) Dia Internacional de les
Dones o Dia de la Dona Treballadora**

